

НЕГОРМОНАЛЬНІ АЮРВЕДИЧНІ ЗАСОБИ В ЛІКУВАННІ ПЕРВИННОГО БЕЗПЛІДДЯ

Доктор Бакула Х. Шах, бакалавр природничих наук, захищений диплом напряму «Акушерство і гінекологія» (місто Дублін), член королівської колегії акушерів та гінекологів (місто Лондон), доктор **Прамод Х. Шах**, член королівської колегії хірургів (місто Лондон), лікарня хірургії та материнства, штат Махараштра, місто Амраваті

ВСТУП

Гормональний фактор є одним з багатьох чинників, які впливають на чоловіче та жіноче безпліддя. Звичайно, існують інші причини, такі як хірургічні фактори, гінекологічні, імунологічні, психологічні і т. ін.. Але сьогодні ми маємо складну проблему випадків безпліддя подружніх пар, які після необхідних досліджень визнані нормальними, але все одно не можуть мати дітей. Таких випадків за статистикою налічується біля 15%. В таких ситуаціях ми вважаємо за потрібне призначати негормональні препарати для лікування безпліддя.

В даному дослідженні вивчається ефективність негормональних аюрведичних засобів «Алоез Компаунд» та «Лептаден» в курсі лікування первинного безпліддя. Також під час проведення дослідження чоловікам призначався препарат «Фортеж» для покращення якості та збільшення кількості сперми та з метою покращення статевої функції.

ЧОЛОВІЧЕ БЕЗПЛІДДЯ

Доведено, що випадки чоловічого безпліддя розповсюджені так само як і випадки жіночого безпліддя. Призначення гормональних препаратів для лікування чоловічого безпліддя має незадовільний ефект та наносить шкоду чоловічому здоров'ю.

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ДОСЛІДЖЕННЯ

Метою даного дослідження є вивчення ефективності негормональних натуральних аюрведичних засобів в лікуванні безпліддя та підвищення «коефіцієнту фертильності». Препарат «Алоез Компаунд» призначався з метою підвищення «коефіцієнту фертильності» у жінок до настання вагітності. Препарат «Лептаден» призначався з метою підтримки вагітності протягом всього періоду. Препарат «Фортеж» призначався чоловікам з метою коректування можливих порушень, поліпшення якості та збільшення кількості сперми, відповідного запліднення завдяки покращенню статевої функції.

Дослідження було представлено на першому національному конгресі, присвяченого проблемам гормонів та репродукції людини 22—25-го листопада 1980 року у місті Бомбей

Статтю передруковано з видання «Сучасна медична практика» том 26, розділ 12, грудень 1992 рік

ПРЕПАРАТ «АЛОЕЗ КОМПАУНД»

Склад лікарського засобу: алоє (*Aloe indica*)–70 мг, мірра (*Balsamodendron myrrh*) – 70 мг, марена серцелиста (*Rubia cardifolia*) – 35 мг, гармала звичайна (*Peganum Harmala*) – 35 мг, оксид заліза (*Iron calx*) – 30 мг, лептаденія сітчаста (*Leptadenia reticulata*) – 30 мг, брейнія (*Bryenia patens*) – 30 мг. Складові препарату «Алоез Компаунд» використовувалися протягом століть по всьому світу до винаходження гормональної терапії.

Препарат «Алоез Компаунд» фізіологічно стимулює овуляцію, забезпечує необхідну якість та кількість цервікальної рідини для полегшення руху сперматозоїдів. Також препарат сприяє нормалізації менструального циклу.

В результаті огляду літературних джерел щодо властивостей та ефективності застосування препарату «Алоє Компаунд» було визначено, що багато дослідників спостерігали високий процент настання вагітності у випадках безпліддя в курсі лікування даним препаратом.

ПРЕПАРАТ «ЛЕПТАДЕН»

Засіб має профілактичний ефект при загрозі викиднів, вимушеного переривання вагітності та дострокових пологах. Шарма (1976 рік) під час дослідження за допомогою радіо-імунного аналізу визначила, що препарат «Лептаден» пригнічує біосинтез простагландину F2α (PGF2α) завдяки матковій тканині і тим самим здійснює профілактику викиднів, тому що підвищення PGF2α є причиною переривання вагітності. Препарат «Лептаден» створює умови для закріплення заплідненої яйцеклітини. Також він сприяє підтримці вагітності протягом всього терміну до настання пологів. Є результати досліджень, які свідчать, що препарат допомагає навіть у випадках ранніх викиднів (від 4-х до 10-ти тижнів). Препарат забезпечує стабільну підтримку вагітності та нормальний розвиток плоду.

ПРЕПАРАТ «ФОРТЕЖ»

Засіб поліпшує сперматогенез, збільшує кількість сперми та поліпшує рухливість сперматозоїдів. Також пре-

парат зменшує морфологічні дефекти сперматозоїдів, коректує функціональну імпотенцію та передчасну еякуляцію. Препарат «Фортеж» покращує статеву функцію, а саме: покращує ерекцію, проникнення та відповідне запліднення. Полегшує стани стресу та втоми як важливих факторів сперматогенезу. Препарат «Фортеж» спричиняє поступовий тонізуючий ефект на нейрон-залозисту та статево-сечову системи, активує метаболізм.

МАТЕРІАЛИ ТА МЕТОДИ

Дослідження проводилося за участю пацієнтів, які відвідували нашу лікарню протягом 1975 – 1980-го років. В дослідження було включено 200-ті випадків первинного безпліддя. Нажаль, в 45-ти випадках не було можливості проводити відповідне спостереження. Тому контрольний аналіз було проведено лише у 155-ти пацієнтів. Випадки з органічними порушеннями, такими як непрохідність маткових труб, були виключені з дослідження. Аналіз сперми було проведено у всіх випадках без виключення.

Випадки азооспермії, в яких було виявлено кількість сперматозоїдів менше ніж 30 мільйонів на сантиметр квадратний, були також виключені з дослідження. Випадки, коли чоловік або жінка мали будь-які хронічні захворювання, такі як туберкульоз, діабет і т. ін., також виключалися з дослідження. Проводити біопсію ендометрію було можливо лише в 26-ти випадках. Не було можливості проводити тестикулярну біопсію через брак спеціального обладнання. Не було проведено ніяких гормональних досліджень. Чотири випадки синдрому Штейна-Левенталя було включено в окреме дослідження.

ВІКОВІ ГРУПИ

Вікова група випадків первинного безпліддя – пацієнти від 18-ти до 38-ми років. Більшість з них, а саме, 134 випадки (86,5%) були віком від 21-го до 30-ти років.

ТРИВАЛІСТЬ ПОДРУЖНЬОГО ЖИТТЯ

Тривалість подружнього життя в цих випадках коливалась від 3-х до 15-ти років.

ТІЛО МАТКИ, ШИЙКА МАТКИ, ЯЄЧНИКИ

В 12-ти випадках було визначено загиб матки та в 6-ти випадках – загиб матки та рухливість. В 15-ти випадках було встановлено песарій та в 3-х випадках було призначено вентрофіксацію.

В 3-х випадках шийка матки була зрощеною та було виконане оперативне втручання. В 10-ти випадках при огляді було виявлено коротку шийку матки та призначено розширення та вискоблювання.

У випадках з діагнозом синдрому Штейна-Левенталя було призначено лапаротомія та клиноподібна резекція. Гістопатологічне дослідження підтвердило діагноз синдрому Штейна-Левенталя.

БІОПСІЯ ЕНДОМЕТРІЮ

В 26-ти випадках було проведено передменструальну біопсію ендометрію. В 8-ми випадках було визначено секреторну фазу та в 18-ти випадках було визначено проліферативну фазу.

АНАЛІЗ СПЕРМИ

В кожному випадку було проведено дослідження сперми. Випадки азооспермії, в яких було виявлено кількість сперматозоїдів менше ніж 30 мільйонів на сантиметр квадратний, були виключені з дослідження.

ВИЗНАЧЕННЯ ТРУБНОЇ ПОТЕНЦІЇ

Визначення потенції маткових труб було проведено за допомогою гістросальпінгографії. Випадки непрохідності маткових труб не були включені в дослідження.

МЕНСТРУАЛЬНИЙ ЦИКЛ

В 26-ти (16,8%) випадках було визначено нормальний менструальний цикл. В 129-ти (83,2%) випадках було визначено нерегулярні місячні.

СПОСІБ ЗАСТОСУВАННЯ ТА ДОЗИ

Для чоловіків: препарат «Фортеж» призначався по 2 таблетки 2 рази на добу до моменту настання вагітності у дружини.

ПРЕПАРАТ «АЛОЕЗ КОМПАУНД»

У випадках з регулярним менструальним циклом препарат призначався: по 2 таблетки 2 рази на добу з першого по чотирнадцятий день менструального циклу. (Потім призначався препарат «Лептаден». Спосіб застосування та дози будуть надані нижче.)

У випадках з нерегулярним менструальним циклом препарат призначався: по 2 таблетки 2 рази на добу з першого по чотирнадцятий день менструального циклу. Як тільки менструальний цикл нормалізувався, спосіб застосування та дози було призначено відповідно до схеми прийому препарату у випадках з регулярним менструальним циклом.

ПРЕПАРАТ «ЛЕПТАДЕН»

З метою сприяння закріпленню заплідненої яйцеклітини протягом другої половини менструального циклу в усіх випадках було призначено препарат «Лептаден» по 2 таблетки 2 рази на добу.

Після першого припинення місячних в курсі лікування було відмінено прийом препарату «Алоез Компаунд» та продовжено прийом препарату «Лептаден» під час вагітності з метою профілактики викидня або передчасних пологів, забезпечення сприятливих умов розвитку плоду.

Результати: настання вагітності та тривалість терапії
У випадках з регулярним менструальним циклом коефіцієнт вагітності становив 84,4%. У випадках з нерегулярним менструальним циклом коефіцієнт вагітності становив 80,6%. Загальний коефіцієнт вагітності в 155-ти випадках первинного безпліддя становив 81,3%.

Таблиця 1. Коефіцієнт вагітності. Первинне безпліддя

Менструальний цикл	Настання вагітності	%	Відсутність вагітності	%	Всього	%
Нормальний	22	84,6%	4	15,4%	26	100%
Нерегулярні скудні місячні	104	80,6%	25	19,4%	129	100%

Всього	126	81,3%	29	18,7%	155	100%
--------	-----	-------	----	-------	-----	------

В 69-ти випадках (54,7%) вагітність настала протягом 3-6 місяців прийому препарату «Алоез Компаунд». В 29-ти випадках (23,0%) вагітність настала протягом 7-9 місяців прийому препарату «Алоез Компаунд». В 22-х випадках (17,5%) вагітність настала протягом 10-12 місяців прийому препарату «Алоез Компаунд». В 6-ти випадках (4,8%) вагітність настала протягом 13-15 місяців прийому препарату «Алоез Компаунд». (Таблиця 2)

Таблиця 2. Вагітність та тривалість лікування

Тривалість лікування	Настання вагітності	%
Від 3-х до 6-ти місяців	69	54,7%
Від 7-ми до 9-ти місяців	29	23,0%
Від 10-ти до 12-ти місяців	22	17,5%
Від 13-ти до 15-ти місяців	6	4,8%
Всього	126	100,0%

ПІДСУМКОВІ РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

112 випадків вагітності закінчилися пологам з живими новонародженими (повний термін та 4 попередні цикли лікування). В 13-ти випадках було призначено переривання вагітності на 12-му тижні (10,3%) або немовля народилося мертвим. (Таблиця 3).

Таблиця 3. Підсумкові результати дослідження

Підсумкові результати дослідження	Кількість випадків	%
Немовля народилося живим: повний термін та 4 попередні цикли лікування	112	88,9%
Переривання вагітності: 12 тижнів або менше	13	10,3%
Немовля народилося мертвим	1	0,8%
Всього	126	100,0%

СИНДРОМ ШТЕЙНА-ЛЕВЕНТАЛЯ

4 випадки з встановленим діагнозом синдрому Штейна-Левенталя було відібрано окремо з метою перевірки ефективності препарату «Алоез Компаунд» в курсі лікування даних порушень. В усіх випадках спочатку було призначено оперативне втручання: лапаротомія та клиноподібна резекція яєчників. Гістопатологічне дослідження підтвердило діагноз синдрому Штейна-Левенталя. Після цього пацієнтам було призначено препарат «Алоез Компаунд». В трьох випадках вагітність настала протягом 6-ти місяців лікування. Під час терміну вагітності пацієнтам було призначено препарат «Лептаден». В двох випадках вагітність закінчилася природними пологам та в двох випадках було проведено кесаревий розтин. В 4-х випадках не було можливості проводити належне спостереження.

ПОБІЧНІ ЕФЕКТИ ТА ТОКСИЧНІСТЬ

При застосуванні аюрведичних засобів «Алоез Компаунд», «Лептаден» та «Фортеж» побічних ефектів не було виявлено.

ПІДСУМКИ

Дослідження проводилося на основі вивчення 155-ти випадків первинного безпліддя. Пацієнтам було призначено схематичний прийом препаратів «Алоез Компаунд» та «Лептаден». Чоловікам було призначено препарат «Фортеж» для покращення статевої функції та відповідного запліднення.

Загальний коефіцієнт вагітності становив 81,3% (126 випадків з 155-ти). Більшість випадків настання вагітності була зафіксована протягом 3-6 місяців лікування. 88,9% вагітностей закінчилися народженням живих немовлят (112 випадків з 126).

Синдром Штейна-Левенталя: досліджувалося 4 випадки. В усіх випадках було проведено клиноподібна резекція. Після цього було призначено препарат «Алоез Компаунд». В 3-х випадках вагітність настала протягом 6-ти місяців лікування та в 1-му випадку подальше обстеження було неможливе. Всі три вагітності закінчилися народженням живих немовлят.

ПОДЯКА

Виражаємо подяку компанії Аларсін Фармасьютікл, місто Бомбей, за їхню співпрацю.